

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2026. № 1. ISSN 2307-2105

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.1.118>

УДК 336.02:004:338.28

М. С. Шевчук,

аспірант, Львівський національний університет імені Івана Франка

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-9273-2387>

**ФІНАНСОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОЦЕСІВ ЦИФРОВІЗАЦІЇ В
УКРАЇНІ: ІНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ ТА ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ
КОНЦЕПТУ SCIENCE CITY**

M. Shevchuk,

Postgraduate student, Ivan Franko National University of Lviv

**FINANCIAL REGULATION OF DIGITALIZATION PROCESSES IN
UKRAINE: INSTITUTIONAL FOUNDATIONS AND IMPLEMENTATION
OF THE SCIENCE CITY CONCEPT**

У статті систематизовано нормативно-правову базу формування та стимулювання цифровізації в Україні. Узагальнено інституційні основи фінансового регулювання процесів цифровізації, враховуючи акценти на бюджетні, податкові і грошово-кредитні інструменти. Виокремлено особливості вітчизняного законодавства, зокрема враховуючи реалії діджиталізації та потенціалу використання як традиційних так і нових інструментів регулювання. Запроновано авторську дефініцію фінансового регулювання процесів цифровізації та основні принципи його реалізації в

Україні. Окрему увагу приділено імплементації концепту *Science City* в контексті податкового стимулювання наукових парків та інтенсифікації співпраці освіти-науки-бізнесу в Україні. Обґрунтовано необхідність адаптації підходів *win-win* у процесі удосконалення нормативно-правових основ та реалізації державної політики в частині здійснення фінансового регулювання із застосуванням оптимальних інструментів на основі сформованої ефективної інституційної бази.

The article systematizes the regulatory and legal framework for the formation and stimulation of digitalization in Ukraine. It generalizes the institutional foundations of financial regulation of digitalization processes, with particular emphasis on budgetary, tax, and monetary instruments. The specific features of domestic legislation are identified, taking into account the realities of digital transformation and the potential for using both traditional and new regulatory instruments. An author's definition of the financial regulation of digitalization processes and the key principles of its implementation in Ukraine are proposed. Special attention is paid to the implementation of the Science City concept in the context of tax incentives for science parks and the intensification of cooperation between education, science, and business in Ukraine. The necessity of adapting win-win approaches in the process of improving the regulatory framework and implementing state policy in the field of financial regulation is substantiated, with the application of optimal instruments based on a well-established and effective institutional framework..

Thus, a comprehensive understanding of the financial regulation of digitalization processes as a balanced and targeted influence of regulatory institutions on the innovativeness and digitalization of various sectors and spheres of the national economy and society determined by institutional foundations and the programmatic and strategic vision of the state, as well as by an emphasis on the need to apply both traditional and new instruments forms the theoretical and institutional prerequisites for further work on improving the regulatory and legal

framework, the advantages and disadvantages of which have been analyzed. We believe that adherence to the proposed principles of financial regulation will ensure balanced, flexible, and effective financial regulation of digitalization processes, which is a necessary condition for the sustainable development of Ukraine's digital economy, as well as for the indirect strengthening of its various industries and sectors, particularly those undergoing more rapid digital transformation. At the same time, the further adaptation of win-win approaches in the process of improving the regulatory framework and implementing state policy for stimulating innovation in Ukraine is of significant importance, particularly in the context of efforts to implement the Science City concept.

Ключові слова: *фінансове регулювання, процеси цифровізації, бюджетні та податкові інструменти, грошово-кредитні інструменти, інституційні засади, інновації, стартапи, Science City.*

Keywords: *financial regulation, digitalization processes, budgetary and tax instruments, monetary instruments, institutional foundations, innovation, startups, Science City.*

Постановка проблеми. В умовах прискореної цифровізації та глибоких структурних трансформацій глобальної економіки проблема ефективного фінансового регулювання процесів діджиталізації набуває особливої актуальності, зокрема для України, яка перебуває у стані інституційних змін та війни водночас. Цифрові технології суттєво змінюють характер фінансових потоків, моделі інноваційного розвитку, модернізуючи при цьому також регуляторне середовище. За умов обмежених бюджетних ресурсів, зростання потенційних потреб у фінансуванні відновлення та посилення міжнародної конкуренції за інвестиції й людський капітал, виникає об'єктивна потреба у фінансовому регулюванні для стимулювання інноватизації та процесів цифрової трансформації національної економіки.

У цьому контексті імплементація концепту Science City як перспективного інституційного механізму інтеграції науки і бізнесу, розвитку інноваційної інфраструктури та реального використання дієвих фінансових стимулів викликає значний інтерес у межах цілісної моделі підтримки науки та інноваційної діяльності. Водночас в Україні інституційні засади для реалізації режиму Science City залишаються фрагментарними й недостатньо обґрунтованими, що актуалізує необхідність аналізу потенційних механізмів фінансового регулювання, спрямованих на узгодження інтересів держави, бізнесу та наукової сфери в умовах цифрової економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми формування цифрової економіки та різні аспекти, втім числі інституційні, фінансового регулювання інноваційної діяльності в Україні розглянуто у ґрунтовній монографії Н. Демчишака, зокрема як в частині спроби обґрунтування сучасної парадигми регулювання, так і відповідних галузево-секторальних пріоритетів [3, с. 25-70, с. 202-310]. Водночас О. Вагонова, С. Госалова і Є. Терехов у дещо вужчому контексті акцентують на сучасному стані інноваційної діяльності на підприємствах України [1, с. 191-194]. Становить науково-прикладний інтерес дослідження перспектив співпраці закладів освіти, наукових установ і бізнесу учених М. Крупки, О. Щуревич, Н. Демчишака, зокрема в розрізі потенційного вивчення перспектив Science City і можливостей використання податкових інструментів фінансового регулювання [4, с. 59-65]. Втім сучасна динаміка діджиталізації, як і необхідність адаптації регулюючих механізмів для її стимулювання в умовах війни та потреби модернізації національної економіки у поствоєнний період зумовлюють необхідність розширення наукових пошуків у окресленому напрямі.

Формулювання цілей статті. Метою статті є аналіз інституційних основ фінансового регулювання процесів цифровізації та обґрунтування окремих підходів і принципів його реалізації в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Передусім відзначимо, що у контексті формування й удосконалення нормативно-правового забезпечення цифрової трансформації національної економіки одним із ключових та найновіших нормативно-правових актів є Закон України “Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні” [9]. Цей закон закладає фундаментальні засади для інституційного забезпечення розвитку цифрової економіки, створюючи сприятливе законодавче підґрунтя для діджиталізації бізнесу та інвестицій у цифрову інфраструктуру. Основна мета Закону полягає у формуванні ефективного правового режиму, спрямованого на стимулювання розвитку цифрових технологій та цифрових послуг, а також на забезпечення мотивуючих умов для діяльності суб’єктів цифрової економіки, зокрема через введення спеціального правового режиму «Дія Сіті». Цей режим передбачає спрощене оподаткування та регуляторну підтримку для резидентів, що є одним із ключових інструментів залучення інвестицій та фахівців у цифрову сферу [9]. Відзначимо, що прийняття такого нормативно-правового акту стало одним із вагомих факторів для, по-перше, окреслення пріоритетів держави в частині стимулювання процесів цифровізації, а по-друге, передбачення реальних інструментів фінансового регулювання, зокрема податкових, з чим в Україні традиційні проблеми з огляду на їх ефективність і дієвість.

Якщо аналізувати в дещо ширшому контексті – необхідності формування в Україні моделі інноваційного розвитку, про яку дискутують десятиліттями науковці і практики, – то необхідно відзначити, що в реаліях активізації процесів цифровізації зокрема, сучасна нормативна база орієнтується на так звану концепцію WINWIN, що передбачає баланс інтересів держави, бізнесу та споживачів інноваційних фінансових послуг. Зауважимо, що принцип WINWIN у цифровій економіці означає створення умов, за яких всі учасники ринку отримують вигоду: держава – через посилення контролю і стабільності, бізнес – за рахунок мінімізації стримуючих факторів, зокрема в частині оподаткування та стимулювання

інновацій, клієнти – через підвищення якості, доступності та безпеки фінансових продуктів. У свою чергу Стратегія цифрового розвитку інновацій України WINWIN, затверджена КМУ у 2024 році, визначає довгострокове комплексне бачення країни як інноваційного лідера з високим рівнем цифровізації та технологічного розвитку. Стратегія стимулює створення сприятливого інноваційного середовища, яке поєднує державний, приватний і науковий сектори для генерації цифрових продуктів із високою доданою вартістю [14]. У нормативно-правовому аспекті документ передбачає [14]:

- розвиток спеціальних правових режимів, таких як «Дія Сіті», що полегшують діяльність цифрових компаній, зокрема фінтех-резидентів, шляхом впровадження сприятливих податкових і регуляторних умов;
- гармонізацію українського законодавства з міжнародними стандартами та європейською нормативною базою для інтеграції у глобальні цифрові екосистеми;
- комплексну систему фінансового регулювання інноваційної та цифрової діяльності, що включає стимули для інвестицій, захист інтелектуальної власності, спрощення адміністративних процедур.

Одним із важливих нормативно-правових документів є Розпорядження Кабінету Міністрів України “Про схвалення Стратегії цифрового розвитку інноваційної діяльності України на період до 2030 року” [10]. Цей документ закладає стратегічні засади цифрової трансформації, визначаючи комплекс заходів щодо впровадження цифрових технологій у всіх сферах господарювання. Зауважимо, що при цьому потрібно відзначити доречні і своєчасні акценти на необхідності підвищення рівня суспільної довіри до цифрових послуг і загалом процесів цифровізації, оскільки існуючі ризики, кіберзагрози тощо все ще не дають змогу певній частині громадян розглядати цифрові рішення як необхідні і достатньо безпечні. З позицій держави це створює проблеми через стримування зростання рівня фінансової інклюзії, недостатній рівень фінансової грамотності і цифрових компетентностей.

Водночас в частині подальшого формування відповідних інституційних засад цифровізації і фінансового регулювання її процесів вагоме значення має Глобальна інноваційна візія України 2030, сформована Міністерством цифрової трансформації, яка окреслює стратегічні напрями розвитку країни у внутрішньо- та зовнішньополітичних контекстах. За результатами обговорення було враховано численні пропозиції, які надійшли також до Міністерства освіти і науки України [2]. Таким чином, цілком доречно Міністерство цифрової трансформації акцентує на необхідності одночасного посилення уваги до фундаментальних досліджень, зокрема які орієнтовані на пошук цифрових рішень для активізації процесів діджиталізації у різних галузях в Україні. Фундаментальні дослідження передують прикладним та науково-технічним розробкам, тому їхнє значення не можна недооцінювати. На наш погляд, прогрес процесів цифровізації значною мірою буде залежати від належної уваги до цих аспектів у сфері освіти і науки. Заслужують схвалення при цьому зусилля МОН України щодо включення проблем цифровізації у переліки пріоритетів для наукових досліджень.

Безумовно необхідно враховувати специфіку та норми Закону України “Про інноваційну діяльність” [7], який є одним із базових нормативно-правових актів і визначає правові, економічні та організаційні засади державного регулювання інноваційної діяльності в Україні, відтак стосується фінансового регулювання та його інструментів. З точки зору фінансового регулювання інновацій закон передбачає механізми державної фінансової підтримки через цільові програми, грантові системи, податкові пільги та інші форми стимулювання інвестицій у науково-дослідні розробки. Організаційні засади включають встановлення системи моніторингу, управління та координації інноваційної діяльності на різних рівнях державного управління.

Також у Законі України “Про інноваційну діяльність” зазначені певні інструменти для фінансової підтримки інноваційної діяльності (рис 1).

Як видно із рис. 1 передбачені законодавством види фінансової підтримки інтегрують бюджетні та опосередковано грошово-кредитні

інструменти фінансового регулювання. Податкові пільги як податкові інструменти та їх надання головним чином регламентуються Податковим кодексом України.

У цьому контексті, скажімо, О. Вагонова, С. Госалова та Є. Терехов виділяють основні механізми державної підтримки інноваційних проєктів в Україні. До них належать: гранти на дослідження й розробки, пільгові кредити для інноваційних проєктів, підтримка стартапів та акселераційні програми, а також інноваційні фонди й технопарки [1].

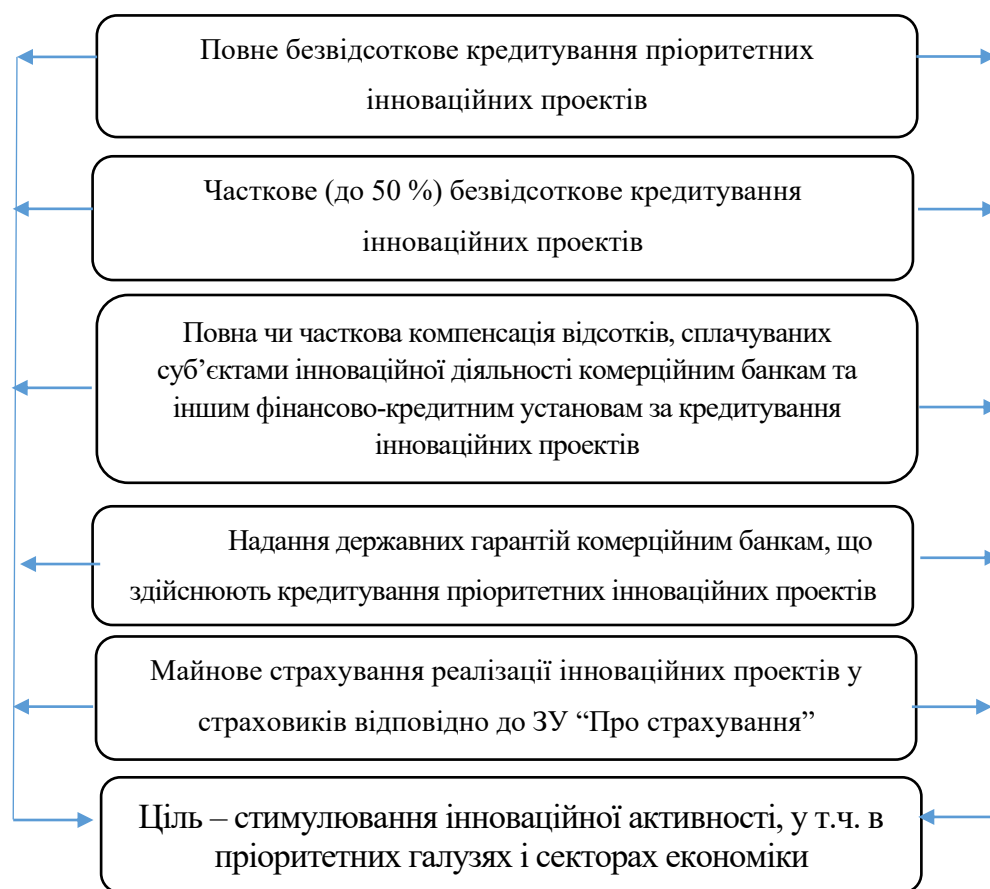

Рис. 1. Інструменти фінансового регулювання (види фінансової підтримки) інноваційної діяльності згідно ЗУ "Про інноваційну діяльність"

Джерело: побудовано на основі [7]

В частині інституційного регламентування інструментів і форм державної підтримки становить інтерес Закон України "Про розвиток та

державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні” [8], що є важливим нормативним актом, який визначає бюджетні, податкові, грошово-кредитні та інші інструменти підтримки бізнесу. Згідно зі статтями 15-16 цього закону державна підтримка малого і середнього бізнесу здійснюється через фінансову, інформаційну, консультаційну підтримку, а також розвиток інноваційної діяльності. Основні її форми включають [8]:

1. Часткову компенсацію відсоткових ставок за кредитами, що надаються підприємствам на реалізацію їх інвестиційних і інноваційних проектів.
2. Часткову компенсацію лізингових, факторингових платежів і платежів за користування державними гарантіями.
3. Надання гарантій і порук за кредитами малого і середнього бізнесу.
4. Надання кредитів, включно з мікрокредитами, для започаткування і ведення підприємницької діяльності.
5. Позики на впровадження нових технологій, що є стимулом для інновацій і модернізації виробництва, підвищення конкурентоспроможності.
6. Компенсацію витрат на розвиток кооперації між малими/середніми підприємствами і великими компаніями.
7. Підтримку енергозберігаючих та екологічних технологій, що загалом відповідає чинним екологічним стандартам.

Проводячи паралелі зауважимо, що згідно із Законом України “Про державну допомогу суб’єктам господарювання” [6], така допомога може реалізовуватися у наступних формах:

- 1) надання гарантій, кредитів на пільгових умовах, обслуговування кредитів за пільговими тарифами;
- 2) надання дотацій;
- 3) надання податкових пільг, відстрочення або розстрочення сплати податків, зборів чи інших обов’язкових платежів;
- 4) списання боргів, у тому числі заборгованості за надані державні послуги, списання штрафних санкцій, компенсація збитків;

5) збільшення державної частки в статутному капіталі суб'єктів господарювання або збільшення вартості цієї частки на умовах, прийнятних для приватних інвесторів;

б) зменшення фінансових зобов'язань суб'єктів господарювання перед фондами загальнообов'язкового державного соціального страхування [6].

Очевидно із переліків стимулів у двох останніх законах, що деякі із них перегукуються із уже розглянутими вище у межах Закону України “Про інноваційну діяльність”. При цьому важливо зазначити що у Податковому кодексі передбачено можливість надання податкових пільг (як інструменту фінансового регулювання у контексті дослідження) шляхом: а) податкового вирахування (знижки), що зменшує базу оподаткування до нарахування податку та збору; б) зменшення податкового зобов'язання після нарахування податку та збору; в) встановлення зниженої ставки податку та збору; г) звільнення від сплати податку та збору [5].

Проаналізована нормативно-правова база головним чином формує комплекс інструментів фінансової підтримки бізнесу, які сприяють розвитку підприємництва, інновацій та цифрових трансформацій. Забезпечення податкових пільг, грантової підтримки та пільгового кредитування створює сприятливі умови для інвестування в цифрові технології, сприяє розширенню доступу підприємств до фінансових ресурсів, що є ключовим для розвитку цифрової економіки в Україні. Підкреслюємо при цьому, що лише збалансоване використання передусім бюджетних та податкових інструментів фінансового регулювання може дати змогу досягти поставлених цілей, зокрема у випадку стимулювання процесів цифровізації, враховуючи проаналізовані нами інституційні, зокрема нормативно-правові основи як щодо цифровізації, так і інструментів фінансового регулювання і підтримки.

Також доцільно відзначити як дієвий інструмент програму “Доступні кредити 5-7-9%”, ініційовану урядом України, що спрямована на здешевлення кредитних ресурсів шляхом компенсації частини відсоткової ставки державою або надання державних гарантій. За умовами програми

суб'єкти підприємництва можуть отримувати пільгові кредити до 150 млн грн на строк до 5 років для інвестиційних цілей, модернізації виробництва, придбання майна, впровадження енергоефективних заходів тощо [11]. Відтак, це також є прикладом успішного застосування бюджетних інструментів в Україні, зокрема зважаючи на те, що програма користується популярністю, відтак її користь в реаліях воєнного стану є однозначною.

Важливим аспектом, як було згадано вище, в сфері цифровізації, зокрема з огляду на розвиток інструментів фінансового регулювання, є створення унікального правового і податкового режиму для розвитку ІТ-індустрії Дія Сіті [12]. Метою проекту є формування сприятливих умов для ІТ-компаній, що включає зменшене податкове навантаження, регуляторну гнучкість, а також спрощення ведення бізнесу. Режим Дія Сіті передбачає: зниження ставки податку на доходи фізичних осіб для працівників ІТ-компаній; запровадження податкових пільг; гнучкі умови для найму працівників, зокрема можливість використання гіг-контрактів; спрощені процедури адміністрування та звітування для резидентів; створення комфортного правового простору, подібного до режимів провідних світових ІТ-хабів, таких як Естонія та Сінгапур та інші [12]. Вважаємо, що імплементація такого режиму з реальними податковими пільгами як інструментом фінансового регулювання процесів цифровізації, є об'єктивно успішним і одним із небагатьох дієвих реалізованих підходів до фінансового стимулювання бізнесу в Україні. Однак потрібен буде певний проміжок часу, що можна було провести аналіз одержаних результатів.

Окрему увагу акцентуємо на тому, що Міністерство освіти і науки спільно з Міністерством цифрової трансформації України розробляють упродовж 2024-2026 рр. новий правовий режим Science City [13], який має на меті перетворити наукові парки в сучасні інноваційні центри. Метою є трансформація традиційних наукових парків у високоефективні інноваційні хаби, що сприятимуть розвитку науково-дослідних робіт, комерціалізації наукових розробок і запуску технологічних стартапів. Основні

характеристики та завдання Science City включають: спрощення операційних процедур за рахунок цифровізації та запровадження прозорих механізмів управління; податкові й митні пільги для резидентів, що знижують фінансовий тягар та стимулюють інвестиції у дослідження і розробки; запровадження орендних умов за референтними ставками для державного й муніципального майна, доступного для використання науковими парками; можливість інтеграції в правовий режим Дія Сіті, що забезпечує гнучкість та додаткові переваги для інноваційних компаній; відсутність обов'язкових тендерів при закупівлях, що спрощує доступ до необхідних ресурсів і послуг. У разі імплементації цього концепту має бути підтримано створення ефективної екосистеми співпраці науки, освіти, бізнесу та державних структур, що сприяє комерціалізації інновацій і розвитку високотехнологічного сектору економіки. Реформа спрямована на збільшення кількості активних наукових парків, залучення інвестицій обсягом понад 500 млн грн та створення понад 1500 нових робочих місць у науково-технічному секторі [13]. Science City вважається ключовою складовою стратегії цифрового розвитку України WINWIN 2030, окремі аспекти якої були проаналізовані вище, і має потенціал для підвищення конкурентоспроможності вітчизняної науки на глобальному рівні, активізації приватних інвестицій, а також інтеграції українських наукових установ в міжнародний інноваційний простір. На наше переконання, ключовою його перевагою, у разі прийняття, буде імплементація реальних і дієвих податкових інструментів підтримки, за аналогом до Дія Сіті. У такому разі наукові парки можуть сприяти інтеграції в системі освіта-наука-бізнес, за рахунок зменшення податкового навантаження матимуть ширший фінансовий потенціал для реалізації інноваційних ідей, науково-технічних робіт, а також, зокрема й сприяння цифровізації в інноваційній екосистемі країни. Однак успіх ідеї впровадження режиму Science City буде залежати також і від своєчасного прийняття низки змін до багатьох нормативно-

правових актів для того, щоб була змога повноцінно скористатися потенційно передбаченими можливостями.

Підсумовуючи вищезгадане та опираючись на діючу нормативно-правову базу в Україні, для групування інструментів фінансового регулювання пропонуємо розподілити їх на три основні види: податкові, бюджетні та грошово-кредитні інструменти. В межах кожного виду інструментів додатково застосуємо поділ на традиційні та нові (рис. 2).

Рис. 2. Групування основних інструментів фінансового регулювання: традиційні та нові в умовах цифровізації

Джерело: запропоновано автором

Податкові інструменти традиційно включають податкові пільги та їх різновиди. Новими інструментами при цьому є податкові стимули для венчурних інвестицій, пільги для інноваційного бізнесу, що сприяють активізації інноваційної діяльності та залученню приватного капіталу передусім в стартапи, але у випадку, якщо йдеться не про команди

інноваторів, а уже функціонуючі підприємства, від моменту реєстрації яких минуло, скажімо не більше ніж 3-5 років, щоб можна було кваліфікувати їх як стартапи.

Бюджетні інструменти передбачають бюджетне фінансування, субсидії як засоби прямої підтримки певних секторів, бюджетне кредитування, гарантії. Нові бюджетні інструменти включають гранти для інноваторів і власне стартапів, механізми співфінансування та державно-приватного партнерства та цільові фонди підтримки стартапів, що сприяють ефективному розподілу державних ресурсів, у тім числі враховуючи вплив процесів цифровізації. У останньому випадку, акцентуємо, йдеться про механізми, схожі до успішно апробованих інструментів підтримки стартапів в Україні, зокрема через Український фонд стартапів. Проте, на наше переконання, такі підходи потребують суттєвого розширення, щоб ефект від їх використання в частині власне регулюючого впливу був суттєвим і відчутним для національної економіки, особливо враховуючи перспективи подальшого поглиблення процесів цифровізації в Україні, для прикладу імплементації згаданого концепту Science City та інших дієвих підходів до оптимізації системи фінансового регулювання.

Серед грошово-кредитних інструментів традиційними є кредитування банками, лізинг, гарантії. Нові інструменти характеризуються появою краудлендингу, краудфандингу (враховуючи обмеженість обсягів фінансування при цьому), власне краудінвестингу, фінансування через смарт-контракти, які стають важливими інструментами для підтримки інноваційного бізнесу і оптимізації фінансових потоків, особливо в період активізації процесів цифровізації в Україні та світі. На наше переконання, як і на думку багатьох науковців і практиків, при цьому дискусійним питанням залишається реалістичність і обсяги фінансування, яке можна одержати за рахунок використання нових інструментів порівняно із традиційними. Втім, переконані, що виділені нами інструменти все ж мають вагоме значення для

“молодих” бізнес-структур та можуть бути передумовою успішно старту або ж збереження динаміки на ранніх етапах для стартапів.

Таким чином збалансоване застосування інструментів прямого і опосередкованого впливу у межах розмежування їх в розрізі трьох видів – бюджетного, податкового та грошового-кредитного регулювання – формують передумови для досягнення запланованих результатів у частині досягнення конкретних параметрів інноватизації і цифровізації економіки та суспільства, динаміки інноваційних і діджиталізаційних процесів. Важливим є акцент на збалансованому використанні як традиційних інструментів так і нових, можливості застосування яких розширюються в умовах активізації процесів цифровізації. Зазначене формує принципові відмінності у порівнянні із можливостями регулюючого впливу, коли не було сучасних інструментів, які з’явилися уже в період цифровізації й розвитку цифрових платформ. Це водночас потребує дієвих підходів з боку державних інституцій щодо обґрунтування і реалізації ефективних механізмів регулюючого впливу на процеси цифровізації у вітчизняній економіці та суспільстві.

Таким чином під фінансовим регулюванням процесів цифровізації пропонуємо розуміти збалансований цілеспрямований вплив інститутів регулювання на інноваційність та цифровізацію різних галузей і сфер національної економіки та суспільства, що обумовлений інституційними засадами і програмно-стратегічною візією держави. Власне для такого регулювання в розрізі виокремлених видів (бюджетного, податкового, грошово-кредитного) адаптовані та використовуються традиційні та нові інструменти на основі обґрунтованих принципів застосування.

Відтак, на наш погляд, використання перелічених інструментів повинно базуватися на певних принципах фінансового регулювання процесів цифровізації, серед яких виокремимо такі:

- системності – фінансове регулювання має враховувати взаємозв’язок усіх елементів і суб’єктів цифровізованої економіки, забезпечуючи

координацію застосування податкових, бюджетних і грошово-кредитних інструментів в межах єдиної ефективної системи;

- адаптивності – інструменти фінансового регулювання повинні оперативно адаптуватися до змін технологічного середовища, забезпечуючи підтримку інновацій та нових цифрових бізнес-моделей у різних сферах;

- прозорості – забезпечення відкритості й доступності інформації про використання фінансових ресурсів та інструментів підтримки чи стимулювання, що сприятиме довірі з боку бізнесу та суспільства, а також мінімізації корупційних ризиків;

- стимулювання інновацій – регуляторні механізми мають створювати сприятливі умови для розвитку наукових досліджень, технологічних стартапів шляхом використання як традиційних, так і нових інструментів;

- зміцнення безпеки – захист інфраструктури від кіберзагроз, що включає використання передових технологій захисту та повинен забезпечити стабільність функціонування цифрової економіки та дієвість регулювання;

- адаптації підходів win-win – у процесі удосконалення нормативно-правових основ та реалізації державної політики – в частині здійснення фінансового регулювання із застосуванням оптимальних інструментів на основі сформованої ефективної інституційної бази, керуючись тим, що будь-які зміни законодавства повинні бути орієнтовані одночасно на досягнення переваг та збалансування інтересів для регулятора, суб'єктів регулювання та інших стейкхолдерів. Це може дати змогу надалі розвивати підходи до інтеграції освіти-науки-бізнесу на основі імплементації концепту Science City для наукових парків та схожих суб'єктів інноваційної інфраструктури в частині передбачення податкових інструментів фінансового регулювання для підтримки їхньої активності.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Таким чином комплексне розуміння фінансового регулювання процесів цифровізації як збалансованого цілеспрямованого впливу інститутів регулювання на інноваційність та цифровізацію різних галузей і сфер національної економіки

та суспільства, що обумовлений інституційними засадами і програмно-стратегічною візією держави, а також акцентування на необхідності використання традиційних та нових інструментів формує теоретико-інституційні передумови для подальшої роботи над удосконаленням нормативно-правової бази, переваги та недоліки якої були проаналізовані. Вважаємо, що дотримання запропонованих принципів фінансового регулювання забезпечить збалансоване, гнучке та ефективне фінансове регулювання процесів цифровізації, що є необхідною умовою сталого розвитку цифрової економіки України, а також опосередковано зміцнення різних її галузей і секторів, передусім тих, що швидше діджиталізуються.

При цьому вагоме значення має подальша адаптація обґрунтованих підходів win-win у процесі удосконалення нормативно-правових основ та реалізації державної політики стимулювання інновацій в Україні, зокрема в контексті зусиль щодо імплементації концепту Science City. Власне перспективи подальших наукових розвідок формує поглиблене вивчення потенційних переваг та недоліків впровадження конкретних податкових стимулів у межах останнього, як і загалом обґрунтування цілісної візії підтримки інноваційної інфраструктури в Україні.

Література

1. Вагонова О. Г., Госалова С. В., Терехов Є. В. Сучасний стан інноваційної діяльності на промислових підприємствах України. *Економічний вісник*. 2020. № 3. С. 189-196.
2. Глобальна інноваційна візія України 2030: звіт та пропозиції. *Міністерство цифрової трансформації України*. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/globalna-innovatsiyna-viziya-ukraini-2030-mintsifra-opublikovala-zvit-ta-propozitsii>
3. Демчишак Н. Б. Формування цифрової економіки та фінансове регулювання інноваційної діяльності в Україні: сучасна парадигма і секторальні пріоритети : монографія. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2023.

4. Крупка М. І., Демчишак Н. Б., Щуревич О. І. Стимулювання співпраці закладів освіти, науки та бізнесу в умовах цифровізації та післявоєнного відновлення України. *Світ фінансів*. 2023. № 1 (74). С. 57-70. URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/wof/article/view/1596>.
5. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755 (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
6. Про державну допомогу суб'єктам господарювання : Закон України від 01.07.2014 р. № 1555-VII . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1555-18#Text>
7. Про інноваційну діяльність : Закон України від 04.07.2002 р. № 40-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>
8. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні : Закон України від 22.03.2012 р. № 4618-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17#Text>
9. Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні : Закон України від 15.07.2021 р. № 1667-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text>
10. Про схвалення Стратегії цифрового розвитку інноваційної діяльності України на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025-2027 роках : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 31.12.2024 р. № 1351-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1351-2024-p#Text>
11. Програма «Доступні кредити 5-7-9%» та як уряд компенсує відсотки. *Аналітика Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України*. URL: <https://www.kmu.gov.ua/catalog/ministerstvo-ekonomiky-ukraini>
12. Diia.City. Інформація порталу Дія. URL: <https://city.diia.gov.ua/>
13. Science City: нові можливості для бізнесу, науки та інновацій. *Міністерство освіти і науки України*. URL: <https://mon.gov.ua/news/science-city-novi-mozhlyvosti-dlia-biznesu-nauky-ta-innovatsii>

14. WINWIN. Глобальна інноваційна стратегія України. URL: <https://winwin.gov.ua/>

References

1. Vahonova, O.H. Hosalova, S.V. and Terekhov, Ye.V. (2020), “The current state of innovation activity at industrial enterprises of Ukraine”, *Ekonomichnyi visnyk*, vol. 3, pp. 189-196.
2. Ministry of Digital Transformation of Ukraine (2021), “Global Innovation Vision of Ukraine 2030: report and proposals”, available at: <https://thedigital.gov.ua/news/globalna-innovatsiyna-viziya-ukraini-2030-mintsifra-opublikovala-zvit-ta-propozitsii> (Accessed 10 January 2026).
3. Demchyshak, N.B. (2023), *Formuvannia tsyfrovoi ekonomiky ta finansove rehuliuвання innovatsiinoi diialnosti v Ukraini: suchasna paradyhma i sektoralni priorityty* [Formation of the digital economy and financial regulation of innovation activity in Ukraine: modern paradigm and sectoral priorities], Ivan Franko National University of Lviv, Lviv, Ukraine.
4. Krupka, M.I. Demchyshak, N.B. and Shchurevych, O.I. (2023), “Stimulating cooperation between education, science and business in the context of digitalization and post-war recovery of Ukraine”, *Svit finansiv*, vol. 1, no. 74, pp. 57-70, available at: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/wof/article/view/1596> (Accessed 10 January 2026).
5. The Verkhovna Rada of Ukraine (2010), “The Tax Code of Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (Accessed 7 January 2026).
6. The Verkhovna Rada of Ukraine (2014), The Law of Ukraine “On State Aid to Business Entities”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1555-18> (Accessed 7 January 2026).
7. The Verkhovna Rada of Ukraine (2002), The Law of Ukraine “On Innovation Activity”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15> (Accessed 7 January 2026).

8. The Verkhovna Rada of Ukraine (2012), The Law of Ukraine “On Development and State Support of Small and Medium-Sized Enterprises in Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17> (Accessed 7 January 2026).

9. The Verkhovna Rada of Ukraine (2021), The Law of Ukraine “On Stimulating the Development of the Digital Economy in Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20> (Accessed 10 January 2026).

10. Cabinet of Ministers of Ukraine (2024), Resolution “On approval of the Strategy for Digital Development of Innovation Activity of Ukraine until 2030 and the operational action plan for its implementation in 2025–2027”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1351-2024-p> (Accessed 7 January 2026).

11. Ministry of Economy of Ukraine (2023), “Affordable loans 5–7–9% programme and government interest compensation mechanism”, available at: <https://www.kmu.gov.ua/catalog/ministerstvo-ekonomiky-ukraini> (Accessed 5 January 2026).

12. Diia.City (2024), “Diia.City portal information”, available at: <https://city.diia.gov.ua/> (Accessed 10 January 2026).

13. Ministry of Education and Science of Ukraine (2023), “Science City: new opportunities for business, science and innovation”, available at: <https://mon.gov.ua/news/science-city-novi-mozhlyvosti-dlia-biznesu-nauky-ta-innovatsii> (Accessed 10 January 2026).

14. WINWIN (2024), “WINWIN: Global Innovation Strategy of Ukraine”, available at: <https://winwin.gov.ua/> (Accessed 10 January 2026).

Стаття надійшла до редакції 14.01.2026 р.